

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ**

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

**ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ
ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ**

**Матеріали XXXVIII міжнародної
науково-методичної конференції**

(м. Полтава, 23–24 січня 2013 року)

Частина 1

**Полтава
ПУЕТ
2013**

УДК 378:37.018.43
ББК 74.58я431
Я45

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Програмний комітет

О. О. Нестуля, д.і.н., професор, ректор ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», голова комітету;
Ю. М. Коровайченко, к.т.н., директор департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, заслужений працівник освіти України;
С. П. Касьян, заступник директора навчально-наукового інституту телекомунікацій та інформатизації Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій;
В. І. Теплов, д.е.н., професор, ректор Белгородського університету кооперації, економіки і права;
А. О. Наумчик, к.е.н., доцент, ректор Білоруського торгово-економічного університету споживчої кооперації;
К. М. Абдуллаєв, д.філол.н., професор, ректор Бакинського слов'янського університету;
Е. Б. Аймагамбетов, д.е.н., професор, ректор Карагандинського економічного університету (Казспоживспілка).

Організаційний комітет

М. Є. Розоза, д.е.н., професор, перший проректор, голова комітету;
Н. І. Огуй, к.е.н., доцент, начальник науково-методичного центру управління якістю діяльності, заступник голови комітету;
Члени організаційного комітету:
О. В. Карпенко, к.е.н., професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків;
В. М. Артеменко, к.і.н., доцент, директор Полтавського інституту заочно-дистанційної освіти;
О. М. Юдін, к.т.н., доцент, заступник директора Полтавського інституту заочно-дистанційної освіти;
М. В. Макарова, д.е.н., професор, завідувач кафедри інформаційної діяльності в економічних системах;
О. А. Івасенко, к.е.н., доцент, заступник директора Головного науково-навчального центру дистанційного навчання;
Н. В. Герман, доцент, директор навчального центру;
Є. І. Івченко, к.т.н., доцент, директор навчально-наукового інформаційного центру;
І. А. Ісенко, начальник міжнародного науково-освітнього центру;
Н. М. Захарова, методист науково-методичного центру управління якістю діяльності.

Я45 Якість вищої освіти: методологічні та методичні підходи щодо впровадження дистанційних технологій навчання: матеріали XXXVIII міжнар. наук.-метод. конф. (м. Полтава, 23–24 січня 2013 р.): в 2-х ч. – Полтава: ПУЕТ, 2013. – Ч. 1. – 302 с.

ISBN 978-966-184-196-2

У матеріалах конференції розглядаються напрями забезпечення якісної вищої освіти на основі впровадження дистанційних технологій навчання.

Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

Повне чи часткове відтворення, тиражування, передрук і розповсюдження даної роботи без дозволу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено.

УДК 378:37.018.43
ББК 74.58я431

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

ISBN 978-966-184-196-2

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2013

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ В ПОЛТАВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

О. О. Нестуля, д.і.н., професор, ректор
В. М. Артеменко, к.і.н., доцент, директор Інституту заочно-дистанційної освіти
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Динамічне зростання кількісних показників освітньої діяльності університету в останнє двадцятиріччя поєднувалося із якісними змінами усіх складових навчальної, наукової та управлінської діяльності. В ці роки у навчальному закладі розпочався та набув сили процес, характеристики якого стали вимірюватися раніше відсутніми критеріями. Головними з них стали: насичення освітньої діяльності комп'ютерною технікою; протяжність та розгалуженість локальної мережі; підключення сегментів локальної мережі до Інтернету; наявність зон безпроводникового підключення до Інтернету (так званих «вай-фай»); потужність сигналу (ширина смуги) Інтернету; кількість комп'ютерних класів, мультимедійних аудиторій, електронних читальних залів тощо. Якщо раніше головним показником розвитку матеріально-технічної бази бібліотеки були книжкові фонди, то зараз цей підрозділ звітується про кількість електронних повнотекстових наукових і навчальних джерел, дистанційних курсів, фондів медіатеки тощо. У навчальному процесі паперові навчальні підручники і посібники значною мірою витіснені їх електронними копіями. Нарешті створено 36 інформаційних сайтів університету, кафедр, наукових журналів і сайт дистанційного навчання. Тобто, за більшістю інфраструктурних показників освітньої діяльності навчальний заклад трансформувався в університет XXI століття, підготовка фахівців у якому може здійснюватися за використання передових педагогічних підходів і інформаційно-комунікативних технологій.

кладів освіти, яку часто саме їм закидають, визнаємо доцільність налагодження такої співпраці. Система вищої освіти повинна бути адекватною потребам економіки країни, тобто ВНЗ повинні функціонувати ефективно – приносити позитивний ефект собі як організації, своїм співробітникам, студентам, роботодавцям майбутніх випускників, суспільству в цілому. Теоретико-методологічні основи ефективності функціонування ВНЗ, класифікація ефективності їх функціонування та види ефектів вже розглядалися і опубліковані [1, 2, 3].

Працівникам ВНЗ, починаючи роботу над таким цікавим і складним завданням сучасності – впровадження дистанційних форм навчання, необхідно з самого початку замислитись – як зробити цей напрям роботи максимально ефективним не тільки для безпосередніх учасників процесу навчання, а й для всіх інших, на кому відобразяться отримані в результаті ефекти, як наблизити освіту до бізнесу, допомогти вирішити питання адекватності освіти потребам економіки. З самого початку необхідно, як кажуть класики менеджменту, не просто правильно робити роботу, а робити правильну роботу.

Тому, впроваджуючи систему дистанційного навчання, доцільним буде співпраця з підприємцями у розробці практичних тренажерів. Звичайно ж, така робота потребує копіткої праці з налагодження стосунків з представниками бізнесу. Але аналіз сучасного стану справ у малому та середньому бізнесі показує, що виконання такого завдання є абсолютно реальним і вигідним обом сторонам.

Стислий перелік проблем сучасного бізнесу (особливо малого):

- велика кількість підприємців займається видами бізнесу, в яких не має освітньої підготовки, тому часто вони діють методом «проб і помилок»;
- нестача коштів на замовлення у спеціалізованих організацій досліджень та аналізів тенденцій ринку;
- неможливість проведення таких досліджень власними силами за браком часу і спеціалістів відповідної кваліфікації;
- нерозуміння необхідності у таких дослідженнях і вивченні передового досвіду сучасності і, як результат, – виживання бізнесу на ринку, а не його розвиток.

Безкоштовно і не відбираючи у підприємців дорогоцінний час допомогти у вирішенні цих проблем при бажанні могли б ВНЗ у рамках роботи студентських наукових гуртків, написання курсових і дипломних робіт під замовлення на теми, які дійсно цікавлять бізнес, і розглядом яких у підприємців не має можливості займатися самостійно. Натомість ВНЗ отримує реальну співпрацю з підприємцями, навчає своїх студентів на фактичному матеріалі, отримує дані для створення тренажерів дистанційного навчання, відкриває можливості для працевлаштування своїх випускників, пропагує дистанційне навчання на платній основі серед підприємців та інше, збільшуючи таким чином позитивні ефекти від свого функціонування.

Література

1. Чайка І. П. Теоретико-методологічні основи ефективності функціонування вищого навчального закладу / І. П. Чайка // Науковий вісник Ужгородського університету: Серія «Економіка». – 2011. – Випуск 32. – С. 27–30.
2. Чайка І. П. Методичні підходи до розрахунку ефективності функціонування вищого навчального закладу / І. П. Чайка // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України: Серія «Економічні науки». – 2011. – № 2 (47). – С. 151–156.
3. Чайка І. П. Роль ефективності функціонування вищих навчальних закладів у соціально-економічному розвитку людства / І. П. Чайка, І. Г. Брітченко // Інноваційна політика та законодавство в Європейському Союзі та Україні: формування, досвід, напрямки наближення: матеріали XXIV Київського міжнародного симпозіуму з наукознавства та науково-технологічного прогнозування (Київ, 2–3 червня 2011 р.). – К., 2011. – С. 267–269.

КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

*Н. І. Яловега, к.е.н., доцент; О. С. Криворучко, асистент
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Розглядаючи дане питання, насамперед, потрібно зазначити, що якість університетських курсів дистанційної освіти, які на-

даються в електронному вигляді, має бути не нижчою за якість традиційного навчання. Для цього, насамперед, необхідно ретельно підібрати викладачів для роботи на онлайн-курсах і забезпечити їм потрібну підготовку і технічну підтримку. Студенти, які навчаються он-лайн, також потребують академічної і технічної підтримки. Не останню увагу слід приділити розробці середовища навчання, контролю стану технологічної бази, з можливістю їх вдосконалення.

Зважаючи на те, що на сьогодні споглядається збільшення кількості університетів, які спеціалізуються на наданні послуг з дистанційної освіти, зростає значущість питання якості даної категорії. Оцінюючи роботу навчальної системи в цілому, слід визначати якість підготовки споживачів освітніх послуг, власне процес навчання і результати навчання. Вивчаючи відповідну наукову літературу [1], нами зроблено спробу розробити критерії якості підготовки дистанційного навчання, не висвітлюючи питань, пов'язаних з оцінюванням ефективності процесу онлайн-навчання в цілому. Отже, критеріями якості дистанційної освіти слід вважати наступні складові:

- кваліфікований викладацький склад;
- педагогічна майстерність;
- розробка та функціонування постійних програм підготовки і підтримки викладачів, що працюють он-лайн;
- оптимізація використання технічних можливостей університету;
- розробка відповідних інструкцій з розробки відповідних дисциплін;
- розробка єдиної моделі навчального плану;
- організація студентських служб щодо підтримки отримувачів даних освітніх послуг;
- залучення зовнішніх ресурсів для створення високоякісних дистанційних продуктів (технічні консультанти, програмісти, графічні студії дизайнерські агенції тощо).

Підсумовуючи, слід зазначити, що обговорюючи питання якості дистанційного навчання на основі Інтернет, знову і знову треба повертатися до потреб студентів і пошуку ефективних способів забезпечення навчального процесу. Одне навчання іс-

нувало впродовж багатьох століть, тому досить складно при розробці методів електронного навчання відійти від педагогічних рішень, нав'язаних очним навчанням. Однак нові способи викладу матеріалу і спілкування зі студентами в ситуації, коли час і простір не є непереборними перешкодами, показують, що технологія відкриває перед людьми нові способи набуття та обробки знань.

Література

1. Хассон В. Дж. Дистанційна освіта: плюси та мінуси / В. Дж. Хассон // Вища школа. – 2004. – № 1. – С. 92–99.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МАРКЕТИНГ»

*В. М. Бондаренко, к.е.н., ст. викладач
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Актуальною проблемою професійної підготовки фахівців є впровадження та активне застосування дистанційних технологій в навчальному процесі. Підготовка курсів дистанційного навчання для ВНЗ сприятиме підвищенню якості та забезпеченню додаткових можливостей реалізації освітнього процесу. Дистанційні технології навчання можна розглядати як природний етап еволюції традиційної системи освіти від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної. Дистанційне навчання служить підвищенню ефективності освіти завдяки створенню нового інформаційного освітнього простору, заснованого на сучасних інформаційних технологіях [1].

В умовах розвитку ринкових відносин в економіці України однією з головних складових виживання та розвитку вітчизняних підприємств є неухильне підвищення ефективності всіх сфер їх діяльності, у тому числі й маркетингової, а це потребує наявності висококваліфікованих фахівців відповідного профілю для роботи на підприємствах, в організаціях і установах різних

<i>Кошова О. П., Мироненко Л. М.</i> Особливості застосування дистанційних технологій при вивченні курсу «Вища математика» у вищому навчальному закладі	233
<i>Карпенко Н. В., Іваннікова М. М.</i> Дистанційна освіта та її якість.....	236
<i>Чайка І. П.</i> Підвищення ефективності функціонування вищих навчальних закладів за рахунок впровадження дистанційного навчання	237
<i>Яловега Н. І.</i> Критерії якості дистанційної освіти.....	239
<i>Бондаренко В. М.</i> Особливості впровадження дистанційних технологій у навчальному процесі студентів спеціальності «Маркетинг».....	241
<i>Захаренко-Селезньова А. М.</i> Впровадження інноваційних методів при дистанційному навчанні.....	243
<i>Чернявська О. В., Сененко І. А., Горбунова О. А.</i> Дистанційна освіта: впровадження і перспективи розвитку в системі вищої економічної освіти в Україні.....	248
<i>Чижевська М. Б.</i> Дистанційне навчання: проблеми та перспективи розвитку	251
<i>Момот О. М., Пісоцька Д. С.</i> Дистанційні технології навчання в традиційному освітньому процесі	253
<i>Бурбак А. М., Олійник Л. Б., Васюк О. М., Крикунова В. Ю.,</i> Інноваційні технології – шлях до забезпечення якості вищої освіти	255
<i>Будник Н. В.</i> Проблеми та перспективи впровадження дистанційних технологій навчання при підготовці фахівців інженерно-технічного спрямування	257
<i>Шевченко А. Ф., Шевченко О. М.</i> Інтерактивні технології дистанційного навчання	260
<i>Дрогомирецька М. І.</i> Особливості педагогічного проектування фахових дистанційних курсів	262
<i>Бенях В. В., Гвоздик Н. М.</i> Особливості дистанційного вивчення дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини».....	264

<i>Рудич Л. В.</i> Впровадження дистанційних технологій навчання: передовий досвід	266
<i>Бабенко О. В.</i> Особливості та переваги впровадження дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України.....	268
<i>Ковальчук Т. І., Дмитренко Р. І.</i> Заходи щодо впровадження дистанційного навчання іноземним мовам у немовному ВНЗ	270
<i>Воловик Л. Б.</i> Вивчення німецької економічної термінології при впровадженні дистанційних технологій навчання.....	272
<i>Сухачова Н. С.</i> Особливості дистанційного навчання студентів іноземній мові.....	274
<i>Король Т. Г.</i> Особливості дистанційного навчання англomовного читання фахової літератури.....	276
<i>Перебийніс В. І., Перебийніс Ю. В.</i> Глобалізація освітнього простору: виклики і можливості.....	277
<i>Власенко В. А.</i> Особливості використання дистанційних технологій навчання при викладанні дисциплін управлінського циклу	280
<i>Таран-Лала О. М.</i> Дистанційна освіта – освіта для всіх.....	282

ЧАСТИНА 2

КРУГЛИЙ СТИЛ

«Дистанційне навчання: нормативні засади та економіко-правові аспекти; особливості педагогічної логістики; програмні платформи дистанційного навчання; телекомунікаційне забезпечення та безпека інформації; віртуальні тренажери та лабораторні роботи; локальні центри у системі дистанційного навчання...»

<i>Юдічева О. П., Кузнецова Н. О., Котова З. Я.</i> Дистанційні технології навчання під час викладання дисципліни «Безпечність товарів»: особливості впровадження і застосування	3
--	---